

Krzysztof Burek

Grądy-Woniecko, pow. Zambrów

Informator Archeologiczny : badania 8, 10-11

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GRĄDY - WONIECKO, pow. Zambrów

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Białymstoku

Badania prowadził mgr Krzysztof Burek. Finansował WKZ w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wydumowe /mezolit, neolit, wczesna epoka brązu/.

Stanowisko położone jest na lewym brzegu Narwi, na południowo-zachodnim skraju Bagna Wizna, na rozległym polu wydumowym.

Badania powierzchniowe wykazały, że na obszarze ok. 1 ha - obok licznych, pojedynczych, rozproszonych zabytków istnieją cztery punkty przestrzenne /obszar od ok. 70 m² do ok. 120 m²/ silnie nasycone materiałem zabytkowym.

Badania miały charakter ratowniczy. Zebrano materiał zalegający na powierzchni wydum oraz przebadano obszar 70 m² w obrębie jednego ze skupień charakteryzujących się szczególnie intensywną koncentracją powierzchniowego materiału zabytkowego.

Nie stwierdzono czytelnej stratygrafii. Zabytki występowały najliczniej do głębokości 60 cm od powierzchni w warstwach: eolicznego pisaku, słabo wykształconej próchnicy i w stropie iluwium silnego. Od głębokości 60 do 120 cm /iluwium silne i iluwium słabe/ zabytki występowały sporadycznie. Stwierdzono - w górnej partii wykopu - obecność niewielkiej, nieckowatej w kształcie jamy, pozbawionej zawartości zabytkowej. Odkryto również jeden nieregularny w kształcie, ciemny zarys zawierający liczne węgle drzewne /palenisko ?/.

Materiał krzemienisty z badań wykopaliskowych i zebrany z powierzchni wykonany jest z surowca narzutowego bałtyckiego. Przewagę stanowią odpadki produkcyjne, odłupki i wióry różnej wielkości. Wśród narzędzi najliczniej reprezentowane są skrobacze wielorakie, drapacze, wióry i odłupki łuskane. Materiał krzemienisty, jak się wydaje, reprezentuje zespół mieszany: mezolityczno-neolityczny.

Mezolityczny charakter posiadają zbrojniki /tylczaki, tylczaki typu Stawinoga, półtylczaki, trapezy, trójkąty/. Elementy niewątpliwie neolityczne to: trójkątne grociki o prostej lub wklęsłej podstawie i powierzchniach łuskanych częściowo lub całkowicie, niektóre typy drapaczy, nóż, wiertnik. Wśród rdzeni przeważają rdzenie jednopiętowe wiórowe małe i średnie; wystąpiły również rdzenie dwupiętowe wiórowe i rdzenie odłupkowe o zmienionej orientacji.

Bogaty, silnie zróżnicowany pod względem cech materiałowych, technik zdobniczych, motywów ornamentacyjnych materiał ceramiczny posiada

również charakter mieszany. Częściowo reprezentuje on formy typowe dla kultury niemeńskiej; część materiałów można umieścić w ramach tzw. ceramiki typu linińskiego wykazującej związki z różnymi - rozwijającymi się poza terenem strefy leśnej - kulturami neolitycznymi i wczesno-brązowymi. W materiałach z Grądów-Woniecko czytelne są związki z kulturą ceramiki sznurowej i z kulturą trzciniecką.

Badania będą kontynuowane.

GRUDZIĄDZ-MNISZEK II

Zakład Epoki Kamienia Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie

Badania prowadził dr Jan Trzeciakowski. Finansował IHKM PAN. Pierwszy sezon badań. Mezo-lit.

Stanowisko znajduje się przy zachodnim krańcu jeziora Rudnik Mały, dzisiaj już prawie całkowicie zatorfionego, ok. 3,5 km na wschód od koryta Wisły, prawie w samym centrum tzw. Basenu Grudziądzkiego wchodzącego w skład Pradoliny Wisły. Należy ono do większego skupienia stanowisk z materiałem krzemiennym /być może zespołu osadniczego/, rozłożonego nad blisko sąsiadującymi ze sobą i połączonymi rzeczką Rudniczanką jeziorami Rudnik Wielki i Rudnik Mały, niestety dzisiaj już prawie zupełnie zniszczonego. Badane stanowisko jest obiektem stosunkowo najlepiej zachowanym, choć również silnie zniszczonym.

Odkryto dwa typy palenisk: małe, o średnicy kilkudziesięciu centymetrów, których ślady posiadają barwę szarą lub ciemno-szarą oraz duże, o średnicy nieco ponad 2 m, z podłożami kamiennymi i warstwą paleniskową czarną i ciemno-szarą, zawierającą o wiele więcej niż poprzednie węgli drzewnych. Pozyskano nowy mezolityczny zespół narzędziowy krzemienny, którego najbardziej charakterystycznymi elementami są małe ostrza trzoneczkowe, drobne drapacze typu tarnowskiego oraz bardzo drobne zbrojniki, wśród których reprezentowane są ostrza skrzydełkowate, trójkątne i trapezy.

Badania należy kontynuować i winny one być przedmiotem bliższego zainteresowania służby konserwatorskiej, chodzi bowiem o ratowanie resztek obiektu unikalnego pod wieloma względami.